

Agrupació Astronòmica d'Osona
C.Pare Xifré, 1 i 3, 3r. 08500 Vic (Barcelona)
Tel. 93 886 41 54
<http://www.astroosona.org>
e-mail: astrooso@astroosona.org

Vic, 2010-10-28

Benvolguts consocis:

OBSERVACIONS. Les observacions de Ripoll i Ribes de Freser es van traslladar al 15 i 24 de setembre respectivament i es van poder dur a terme en bones condicions i amb una bona assistència de públic. L'observació sense Lluna que s'havia de fer a Sant Marc del dia 7 d'octubre no es va poder fer perquè el cel estava tapat del tot. Segueixen en peu les pròximes observacions al nostre local dels primers dijous de mes, les pròximes seran el 4 de novembre i el 2 de desembre.

ACTIVITATS EXTERNES. El nostre soci Pasqual Bernat va fer una conferència sobre "Imatges de l'Univers" al Casal d'avis de Torelló el passat dia 27. Tenim compromeses unes sessions escolars al col·legi de La Sínia, l'11 de novembre i al col·legi Andersen el 19 de novembre, tots dos de Vic. El nostre soci Ricard Làzaro farà dues conferències per a la Societat Catalana de Gnomònica, a Barcelona, sobre els temes "L'astronomia en el seu any mundial", el 28 d'octubre, i "Fites de l'astronomia i l'astronàutica a la segona meitat del segle XX", el 24 de novembre. Aquests dos actes tindran lloc a les 7 de la tarda a l'IES-SEP La Mercè, c. dels Motors 122.

SORTIDA DEL TRIMESTRE. Visita a l'Observatori de Castelltallat (Bages), dissabte 13 de novembre, que es proposa de fer en autocar.

- Lloc de sortida: de l'estació d'autobusos a les 09:30.
- 11:00. Visita a les instal·lacions de l'observatori.
- 11:30. Observació del Sol amb un filtre d'Hidrogen α .

Els detalls d'aquesta observació seran comentats pel director de l'observatori. Pel fet d'esser membres d'una agrupació astronòmica la visita a l'observatori serà gratuïta i l'observació del Sol tindrà un cost de 5 € per persona (el cost normal és de 15€).

L'observatori està situat al costat de les ruïnes excavades d'un castell del s. X i de la parròquia de Sant Miquel de Castelltallat. Té magnífiques vistes sobre el Bages i el massís de Montserrat.

- 14:00. Dinar a Rajadell, a l'hostal Cal Míliu. Fan un menú especial de 18 € per als visitants de l'Observatori. Després de dinar, temps per visitar el nucli antic de Rajadell.
- Arribada a Vic, entorn de les 18:30.

L'autocar no podrà ser gaire gran degut a l'amplada de la carretera. El preu del viatge serà el de dividir el cost de l'autocar pel nombre d'assistents. La inscripció es tancarà dimarts dia 9. Us podeu inscriure per email a astrooso@astroosona.org o els vespres del dimarts i dijous al telèfon de l'Agrupació 938 864 154. La reserva de places serà per ordre d'inscripció.

GRUP D'ASTROFOTOGRAFIA. El passat 7 d'octubre es va fer la reunió inicial per posar en marxa el nou Grup d'Astrofotografia que s'havia anunciat a la circular anterior. Hi van assistir 11 persones, totes tan interessades en el tema, que es va passar directament a l'acció

convertint la reunió en una primera lliçó a nivell teòric per part d'en Ferran Mercader sobre el que es més important per iniciar-se en l'Astrofotografia. Es va decidir crear una adreça de correu pròpia del grup per intercanviar informació i convocar activitats, així com fer una sortida de practiques a la Casa del Bosc (prop de Sta. Magdalena), que es ja va realitzar el dia 15 d'aquest mateix mes amb gran èxit de participació car ja s'havia afegit mes gent al grup. La pràctica va anar de com estacionar correctament una muntura equatorial i malgrat el fred, tots varem aprendre la lliçó. Encara en Ferran va tenir temps de fer un parell de fotografies d'Andròmeda que ens van deixar bocabadats. Pensem de moment, fer una sortida mensual i convocar reunions periòdiques per parlar del tema i anar-nos organitzant. Recordeu que el grup està sempre obert a noves incorporacions i que només cal que envieu un correu a astrooso@astroosona.org per afegir-vos-hi.

AMPLIACIÓ DEL LOCAL. Tenint en compte el trasllat de l'Escola de Dibuix a un altre edifici, la nostra Agrupació va demanar a l'Ajuntament una ampliació de l'espai que tenim assignat a la Casa Masferrer. Ara ja podem dir que l'Ajuntament ha accedit positivament a la nostra demanda i que, juntament amb les obres de reordenació de l'espai dels serveis tècnics i d'urbanisme, també s'està condicionant uns locals addicionals per a nosaltres, que pràcticament duplicaran la superfície actual de què disposem.

Aquest nou espai queda a continuació de l'actual sala de conferències, i consisteix en les dues darreres plantes de la torre que hi ha a la cantonada de l'edifici, entre els carrers del Pare Xifré i el de Dues Soles. La planta que està al mateix nivell de l'actual consta de tres locals, un lavabo i l'ull d'una escala que hi accedeix des del carrer, mentre que la planta superior consisteix en un local que ocupa tota la superfície de la torre. No cal dir que l'Agrupació agraeix profundament a l'Ajuntament aquesta cessió d'un nou espai que ens permetrà oferir un millor servei a la difusió de la ciència entre els nostres socis i a tota la ciutat i comarca.

CIRCULAR ELECTRÒNICA DE LA IAU (UNIÓ ASTRONÒMICA INTERNACIONAL). El dia 23 d'octubre la Unió Astronòmica Internacional (IAU) va enviar una circular electrònica indicant que s'acabava de detectar un important esclat de meteors brillants pertanyent a la pluja anual de les Oriònides. Aquest esclat havia estat previst per dos astrònoms, M. Sato i J.I. Watanabe. El ZHR (zenith hourly rate - freqüència zenital horària) normal de la pluja de les Oriònides és de 20, que significa que en el moment i el lloc més òptim per a l'observació d'aquesta pluja, se'n poden veure uns 20 per hora. La previsió de Sato i Watanabe era de 34 amb un error de 4, o sigui en una forquilla entre 30 i 38. Doncs bé la SPMN, la xarxa de detecció de bòlids i meteorits a la qual pertany l'AAd'O, amb una estació de video captura ha confirmat les previsions amb una detecció de 30 meteors hora amb un error de més/menys 6 meteors.

Ens hem de congratular que l'AAd'O contribueixi amb el seu granet de sorra a la confirmació d'importants prediccions astronòmiques i per tant que el seu nom apareixi en les circulars de l'organisme astronòmic més important a nivell mundial. Com a annex al final podeu veure text complet d'aquesta circular.

CONFERÈNCIES PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCs. Us fem saber que el Patronat d'Estudis Osonencs ha organitzat un cicle de conferències de tema científic, en col·laboració amb diferents entitats, d'entre les quals la nostra Agrupació. Les tres primeres, que es faran dintre d'aquest any mateix seran les següents:

19 de novembre: LA CIÈNCIA I EL FUTUR, per Jorge Wagensberg, Director de Cosmocaixa, científic i assagista.

26 de novembre: **ÉS LA NANOTECNOLOGIA UNA NOVA PEDRA FILOSOFAL?**, per Salvador Borràs, Professor catedràtic de Ciència dels Materials. Institut Químic de Sarrià.

27 de desembre: **PRIMERS RESULTATS CIENTÍFICS DE L'OBSERVATORI ESPACIAL HERSCHEL**, per Pere Planesas. Agrupació Astronòmica d'Osona. Científic de l'Observatori ALMA, a Xile.

ADQUISICIÓ DE MATERIAL. Per acord de la Junta s'ha adquirit una càmera astronòmica CCD per substituir la que teníem, que ja estava en un estat precari i pràcticament no es podia fer servir.

EL SISTEMA SOLAR A ESCALA. La Diputació de Barcelona ens ha concedit una subvenció destinada a representar el Sistema Solar a escala, per exposar-ho als jardins del Parc del Castell de Montesquiu. Aquesta obra parteix d'un treball didàctic destinat als escolars, confeccionat per l'Agrupació. El propòsit de fer-lo amb materials consistents i de tenir-ho exposat permanentment, vol ser una ajuda als visitants per fer-se una idea de les enormes distàncies que hi ha entre els astres propers. D'acord amb el director del Parc, la realització d'aquesta obra s'ha encarregat a l'escultor Enric Pla, i comptarà amb l'assessorament de l'Agrupació Astronòmica d'Osona.

DINAR DE NADAL. Es farà dissabte 11 de desembre i ja hem obert la llista d'inscripcions, us hi podeu apuntar al nostre local, per telèfon o per correu electrònic.

CONFERÈNCIES TRIMESTRE VINENT. El primer trimestre de 2011 és molt llarg perquè la Pasqua és molt alta, s'escau l'endemà de Sant Jordi, el 24 d'abril, just un dia abans de la data més alta possible, que és el dia 25 (el 2038 s'escaurà en aquesta data i el dia 24, l'any vinent i els anys 2076 i 2095). Per això, tot i començant les conferències dimarts 11 de gener, tindrem 14 sessions abans de Setmana Santa. Per això demanem als socis que tinguin temes a punt, que ho comuniquin a la Junta fins a la segona setmana de desembre.

ANUARI ASTRONÒMIC. Ja tenim algunes persones anotades a la llista dels interessats en l'Anuari de l'any vinent, i procurarem demanar-los ben aviat, a veure si a primers d'any ja els podem tenir disponibles.

ECLIPSIS 2011. L'any vinent hi haurà quatre eclipsis de Sol i dos de Lluna. Els que seran visibles des de Catalunya només seran aquests dos (hores per a Barcelona, en temps oficial):

Eclipsi parcial de Sol el 4 de gener. Quan surti el Sol l'eclipsi ja haurà començat. El màxim de l'eclipsi serà a les 08:57, fi de l'eclipsi a les 10:17.

Eclipsi total de Lluna el 15 de juny. Quan surti la Lluna l'eclipsi ja haurà començat. Inici de la totalitat a les 19:22, màxim de l'eclipsi a les 20:12, fi de la totalitat a les 21:02, fi de l'eclipsi parcial a les 22:02.

ALTRES ECLIPSIS. També cal dir ja estem fent passos per anar a les illes Fàroe (situades entre Escòcia i Islàndia) a veure l'eclipsi total de Sol que tindrà lloc el 20 de març de 2015. Comencem a parlar-ne molt aviat perquè aquestes illes són poc poblades i no ens volem quedar sense lloc. Un altre eclipsi total interessant serà el 21 d'agost de 2017, amb una franja de totalitat que travessarà els Estats Units de banda a banda, més endavant haurem de veure on ens convé millor d'anar-lo a veure.

VISIBILITAT DELS PLANETES. Per al proper any es pot veure Venus al matí entre gener i finals de juliol/primers d'agost. Mart es pot veure al vespre durant el mes de gener, i durant la nit fins a la sortida del Sol a partir del febrer i tota la resta de l'any. Júpiter es pot veure al vespre fins al març i durant la nit fins a la sortida del Sol a partir de l'abril. Saturn es pot veure nit enllà fins a la sortida del Sol ja a principis d'any, però s'anirà ponent cada vegada més aviat, fins que novembre i desembre es podrà veure poc abans de fer-se clar.

Cordialment.

LA JUNTA

ANNEX

TELEGRAMA ORIGINAL DE LA IAU, ON S'ESMENTA EN PEP PUJOLS I L'AAO

Electronic Telegram No. 2513
Central Bureau for Astronomical Telegrams
INTERNATIONAL ASTRONOMICAL UNION
CBAT Director: Daniel W. E. Green; Hoffman Lab 209; Harvard University; 20
Oxford St.; Cambridge, MA 02138; U.S.A.
e-mail: cbatiau@eps.harvard.edu (alternate cbat@iau.org)
URL <http://www.cbat.eps.harvard.edu/index.html>
Prepared using the Tamkin Foundation Computer Network
ORIONID METEORS 2010

P. Jenniskens, SETI Institute, reports that the Orionid shower has elevated rates of bright meteors, as predicted by M. Sato and J.-I. Watanabe (cf. CBET 2507).

Preliminary visual counts collected by the International Meteor Organization give a Zenith Hourly Rate ZHR 34 ± 4 on Oct 21.0 UT, well above the normal peak rate of 20. J. M. Trigo-Rodriguez (Inst. Space Sciences-CSIC), J. M. Madiedo (Univ. Huelva), P. Pujols (Agrup. Astronomica Osona), J. A. de los Reyes (Murta Observatory), J. Alonso-Azcarate (Univ. Castilla La Mancha) and J. Zamorano (Univ. Complutense Madrid) report that their video stations operating in the framework of the Spanish Fireball Network have detected high activity of Orionid meteors on Oct. 21.1 with ZHR 30 ± 6 ($\chi = 2.0$, $N = 40$, $m < +4$). Bright orionids were detected also during Oct. 22.04-22.21 UT. This elevated activity is expected to continue for one or more days.

NOTE: These 'Central Bureau Electronic Telegrams' are sometimes superseded by text appearing later in the printed IAU Circulars.

(C) Copyright 2010 CBAT

2010 October 23

(CBET 2513)

Brian G. Marsden